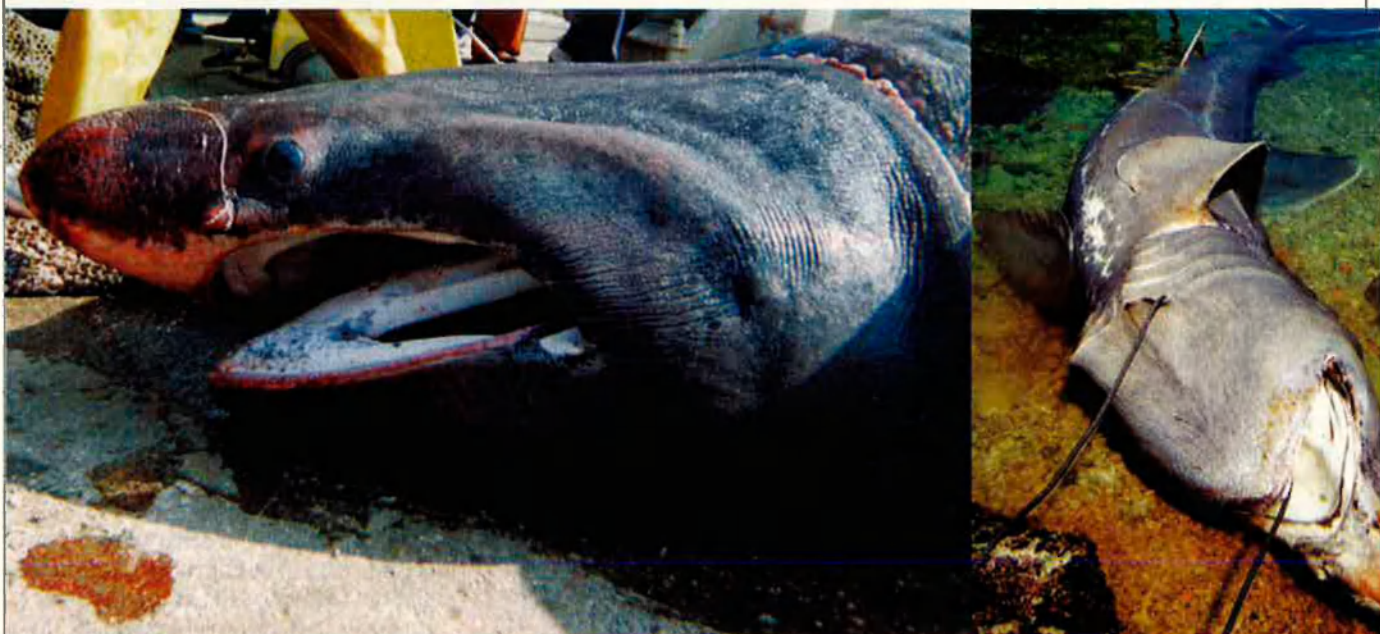

Els grans peixos de la Mediterrània catalana sorprenen l'opinió pública

Un gegant entre nosaltres

Almenys cinc exemplars de tauró pelegrí (*Cetorhinus maximus*) han estat agafats a les costes de ponent amb pocs dies de diferència. La presència d'aquestes espècies marines en les nostres aigües és habitual, malgrat el desconeixement que en tenim.

Detall del cap i la boca del tauró pelegrí trobat mort a l'Escala.

JOAN CASELLAS

Pesa de dues a quatre tones i és tingut pel segon peix més gran del món. El pelegrí és un tauró de la mar Mediterrània, pacífic i inofensiu, que últimament s'ha convertit en l'estrella dels diaris i de la televisió. N'és el motiu que aquests darrers dies pescadors de Tarragona han dut a port almenys cinc exemplars d'aquest colós marí.

“La veritat és que t'impresiona molt una bèstia de dues tones penjada de la grua de la nau, però al final t'hi acostumes. De pelegrines n'agafem cada any”. Són paraules d'en Tonet, un pescador del barri mariner de la Barceloneta que, com la majoria de patrons de pesca de bou, ha arreplegat aquest tauró entortolligat en les seves xarxes.

L'ictiòleg Lluís del Cerro, de l'Institut de Ciències de la Mar, de Barcelona, explica que no hi ha res d'anormal en aquestes captures.

Segons aquest expert, vinculat al

Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), la concentració d'individus depèn de l'època de l'any en què ens trobem. Després de l'hivern, els vents de primavera comencen a barrejar diferents masses d'aigua i això fa que hi hagi un repartiment uniforme dels nutrients i un *boom* de plàncton. És, doncs, el moment en què l'activitat biològica dels peixos augmenta, i també la del pelegrí que té ara el seu període d'aparellament.

Històricament se sap de moltes trobades de pelegrins fetes per barques de bou, però ara la potència dels motors i la rigidesa de les xarxes fa possible que arribin fins a terra, per més que la majoria de pescadors els rebutgin per poc valor comercial. No se'n fa una pesca volguda: el pelegrí s'agafa per accident entre les xarxes, molt sovint les fa malbé i aixafa les altres peces. Així, la Direcció General de Pesca Marítima de la

Generalitat de Catalunya s'ha mostrat partidària d'estudiar en profunditat aquest fenomen, si continuen les captures, pels danys que pot ocasionar a la pesca.

En la nostra mar hi ha unes trenta-dues espècies de taurons, alguns de ben coneguts, com el gat (*Scylliorhinus*), la tintorera (*Prionace glauca*) i el caçó (*Galeorhinus galeus*) —una espècie molt apreciada per la qualitat de la seva carn—. Però també se n'hi troben d'altres que es relacionen sovint amb ambients tropicals, com el tauró blanc (*Carcharodon carcharias*) i el peix martell (*Sphyrna*).

De fet, molt del peix que comprem i ens mengem com si fos emperador és en realitat tauró.

En llenguatge col·loquial es pot dir que els taurons són peixos (cosa que no es pot afirmar de les balenes ni de cap altre mamífer marí). No obstant això, aquest mot és obsolet des del punt de vista cien-

tífic i sistemàtic. De fet són vertebrats condriactis elasmobranquis, és a dir peixos sense esquelet ossi, d'origen remot (fa més de 400 milions d'anys), que han colonitzat tots els mars i oceans i certs ecosistemes aquàtics continentals.

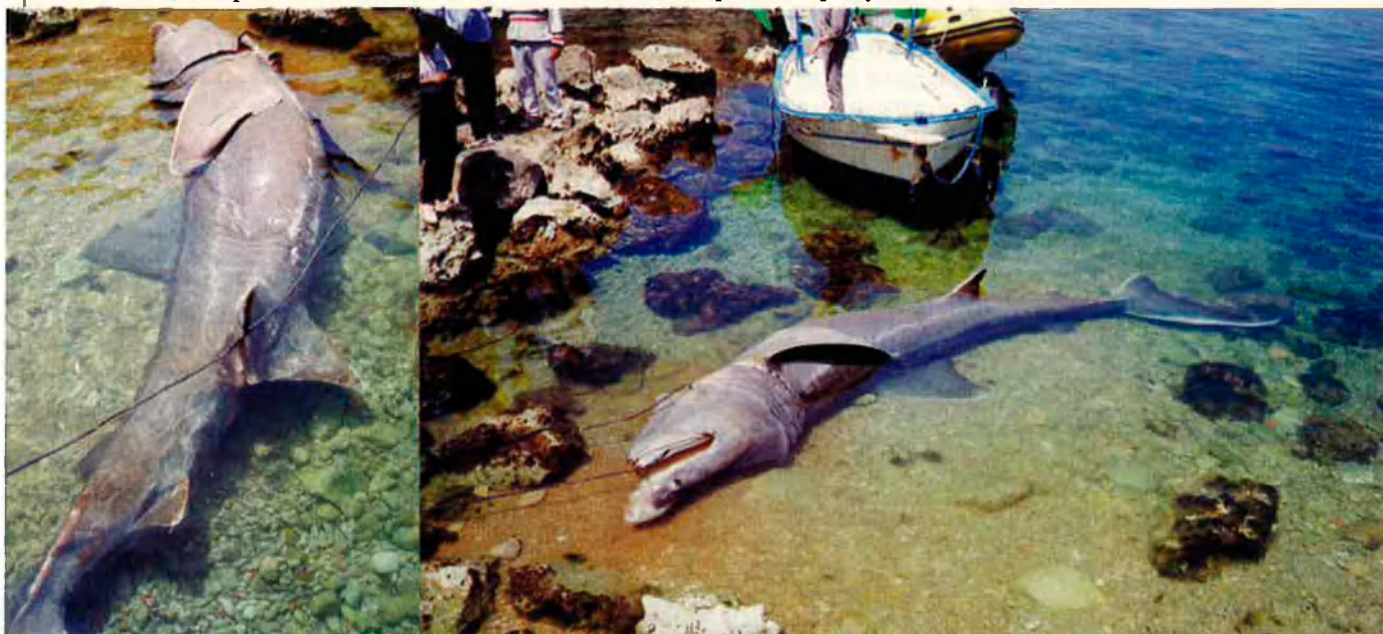
Els atacs dels taurons a l'home són escassos a la Mediterrània; de fet només set espècies es poden considerar perilloses. Se n'ha donat, però, algun cas aïllat. En general, segons els submarinistes experimentats, com és el cas de Xavier Nart, el tauró no ataca, si no és molestat, ja que no identifica el bus com una presa. En canvi, una persona nedant en su-

ja si està ferit o moribund. El seu aspecte és inconfusible, els cinc parells de fenèdures branquials li envolten pràcticament tot el cap. La seva talla màxima arriba als quinze metres tot i que la mida mitjana dels exemplars de la Mediterrània catalana sigui de quatre a sis. L'exemplar més petit mai trobat feia 1,6 metres, que podria correspondre al de les cries.

La dificultat que representa calcular el nombre d'individus d'una espècie marina (fins i tot d'espècies d'alt valor comercial) ve en aquest cas agreujada perquè no s'ha trobat mai cap femella prenyada.

les barques i deixar-se veure amb un saltet. De fet és un costum estès entre els habitants més grossos de mars i oceans —com són les balenes— i representa una manera ben eficaç de desempallegar-se, en caure, dels paràsits que porten enganxats. “La pelegrina”, com l'anomenen alguns pescadors catalans, es desprèn així de llamprees i rèmores.

Se'n troben de sols, en grups reduïts o d'alguns centenars, però en tots els casos demostren una especial afició a nedar lentament, a raó de quatre quilòmetres l'hora, o de fer-ho, plàcidament, de panxa enlaire.

A l'esquerra, un tauró pelegrí pescat a Palamós (Baix Empordà) el 1992. A la dreta, exemplar de menor tamany trobat mort en una platja de l'Escala (Alt Empordà) al mes de juny de l'any passat.

JOAQUIM ARAGONÉS

perfície, com un naufrag, pot atraure un tauró per la desharmonia dels seus moviments, que recorden els d'un peix ferit, que òbviament és la peça més fàcil. Fins i tot hi ha qui pensa que els atacs als surfistes d'Austràlia i Califòrnia mentre descansen sobre el tauló són una resposta a l'aparença de tortuga que tenen vistos des de sota. Malgrat això, no se'n compten pas més de quinze accidents mortals en tot el món.

El tauró pelegrí pertany a la família dels cetorínids, ordre lamniformes, és a dir peixos cartilaginosa de mida mitjana o grossa, de cos allargat i fusiforme, que presenten cinc parells de fenèdures branquials. La distribució geogràfica és cosmopolita: se'n poden trobar en qualsevol mar o oceà on hi hagi altes taxes de producció i aigües fredes o temperades. Es diu que és pelàgic (que viu deslligat del fons) i es pot trobar a trenta milles de la costa, i a dues, o fins i tot varat a la plat-

Qualsevolga aproximació a un cens de pelegrins és tasca científicament arriscada i poc agraïda.

Els pelegrins formen part dels pocs taurons lamniformes que no són depredadors actius. El seu règim alimentari és planctòfil. Mitjançant uns filaments filtradors derivats dels denticles branquials (sense fer servir gens les petites dents que presenten), separen les microalgues i els petits crustacis de les enormes quantitats d'aigua que circulen passivament per la seva boca. L'ictiòleg italià, i expert en taurons, Leonard J. V. Compagno ha estimat la quantitat d'aigua filtrada per un tauró pelegrí en 2.000 tones l'hora, comptant que neda a una velocitat de dos nusos i amb la boca oberta, que és la seva actitud més normal.

El tauró pelegrí és un animal social que no defuig la presència humana i de cap manera no es pot considerar perillós. En ocasions pot apropar-se amb curiositat a

L'expectació que ha generat el fet que darrerament se n'hagin trobat més exemplars posa de manifest el gran desconeixement que es té en general de la fauna que ens envolta. Molta gent s'estranya que a la Mediterrània hi hagi balenes, taurons, catxalots i fins i tot orques, cosa que, per altra banda, és ben coneguda dels pescadors que treballen a les costes dels Països Catalans.

Al mes de novembre proppassat, la vila de Tossa de Mar (la Selva) rebia amb sorpresa la notícia d'haver trobat mig mort a la platja un exemplar de tauró blanc (*Carcharodon carcharias*), un dels predadors més potents de tots els elasmobranquis. Però ha estat el pelegrí el que ha alertat l'opinió pública, i ho ha fet d'una forma legítima, pròpia de qui veu per primer cop aquesta obra gegantina de la natura.

**Cristina Ribas
Isabel Pradell**